

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Warszawa, dnia 26 V 1920 r.

Oddział II Informacyjny

AAW
TAJNE 34405

Ew/2 № 21495 /II

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ

Belweder.-

W załączeniu przesyła się raport attaché wojskowego
w Bernie z dnia 8.b.m. pod l. 1686/RW do wiadomości.

1. Zastępca Szefa Sztabu Gen.
Kuliński m-p
Generał - pporucznik

Za zgodność:

Włodzisław Czerwinski

1 załącznik.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
1. Dz. 34405, dnia 28/V 1920 r.
solgoc. Wydział

400

Bern, dnia 8 maja 1920 r. Ac. 45

ATTACHÉ WOJSKOWY

PRZY POSELSTWIE POLSKIM W BERNIE

TAJNE

Do

L. 1696/RW.

NACZELNEGO DOWODZTWA W.P.

SZTAB GENERALNY.

ODDZIAŁ II.

W WARSZAWIE.

g.

Szwajcar

Przy niniejszym załączam sprawozdanie z organizacji G w a r -
d j i O b y w a t e l s k i e j w Szwajcarii. Ma ona na celu zwal-
 czać rewolucyjną działalność przewrotowych czynników wewnątrz kraju,
 a raczej nie pozwolić im kiedykolwiek podnieść głowę i działać prze-
 dewszystkiem prewentywnie.

Powstała ona ^{w ostatniej chwili} ~~powstała~~ ^{przed} ~~ostatniej~~ ^{ostatniej} ~~chwili~~ ^{chwili} ukończenia wojny eu-
 ropejskiej, ~~która to widmo rewolucji światowej szczególnie zdawało~~
 się być groźnem. Instytucja o której mowa przyjęła większość ~~zdemobilizowanych~~
 żołnierzy, a szczególnie oficerów szwajcarskich, a razem z nimi do pewnego stopnia wojskową organizację. Dawni oficerowie
 wazal- ~~skich~~ ^{skich} stopni, obok swych fachowych zajęć, skupiają około siebie
 w miejscu swego stałego zamieszkania byłych żołnierzy, a poatem
 wszelkie elementa ładu i porządku, tworząc z nich w ten sposób orgę
 zawsze gotowy przeciw jakimkolwiek rewolucyjnym zamachom.

Każdy zdemobilizowany żołnie- ~~rz~~ ^{rz} szwajcarski zachowuje jak
 wiadomo u siebie w domu broń i amunicję, stąd większość gwardji Obywa-
 telskiej jest po wojskowemu uzbrojoną : reszta, złożona z cywilnych
 osób, ma do dyspozycji w razie potrzeby wojskowe arsenały i składy
 broni.-

Według poufnych informacji ~~liczba~~ ^{liczba} członków omawianej orga-
 nizacji znacznie już ma przechodzić 100,000. W razie potrzeby " mo-
 bilizacji " tej siły zbrojnej, przewidziane są - jak widzimy z załącz-
 czników niniejszego raportu - najdrobniejsze szczegóły administracji
 wewnętrznej gminy, okręgu, kantonu. Tak szczegółowe opracowanie pro-
 jektu ma także na celu nadanie na zewnątrz pozorowi jaknajwiększej siły
 i sprężystości, a zatem i jej prewentywna działalność. ~~Naszą~~ ^{Naszą} ~~każdej~~
 walki z plagą strajków w całej zachodniej Europie ~~jest~~ ^{jest} ~~temaz~~ ^{temaz} ~~się~~
 urządzić by strajki unieszkodliwić, a więc wszystko musi być przewi-

dziane, by życie ekonomiczne wewnątrz kraju normalnym biedz mogło torem pomimo strajków. Z tą chwilą strajki przestaną być skuteczną bronią polityczną : należy więc mieć zawsze gotową organizację ochotników mogących spełniać funkcje kolejarzy, telefonistów etc., którzy natychmiast niezgodna dla życia ekonomicznego kraju pracę gotowi są podjąć, z chwila gdy inni chcieliby ją przerwać.

Realna wartość Gwardyi Obywatelskiej Szwajcarskiej i dobroczynne skutki jej istnienia okazały się w całej pełni w dniu 1-ego Maja : wobec zdecydowanej postawy "Bürgerwehr'y" i najbardziej bezwzględnych przepisów o użyciu broni, jak n.p. miotanie min w środek wielkomijskiego tłumu, (patrz załącznik Nr.9 str.23) żadna rewolucyjna organizacja w żadnym z miast szwajcarskich, pomimo licznych zapowiedzi, nie śmiała się dopuścić nawet najbliższych wykroczeń przeciw porządkowi publicznemu.

Widząc tu tak radykalnie skuteczną broni przeciw rewolucyjnym agitacjom, analogia naszych własnych stosunków skłoniła mnie do bliższych nad nią studjów, które owoc swój znalazły w załączonych na ten temat uwagach.

Stelanowski

Rotmistrz i Attache Wojskowy P.P.

Załączniki Nr.Nr. 2,8 9, jako druki, których nie dało się zebrać w większej ilości, przesyła się w jednym egzemplarzu.

GUARDJA OBYWATELSKA W SZWAJCARJI
.....
(B U R G E R W E H R)

- Załącznik 1: Statuta Towarzystwa "Vaterländische Vereinigung".
Załącznik 2: Model raportu (Situationsbericht) wydawany tygodniowo
przez sekretarjat Tow. V.V.
-poza textem - w jednym egzemplarzu -
Załącznik 3: Szczegółowa organizacja wojskowa 14 Okręgów Gwardji
Obywatelskiej Kantonu Aargau.
Załącznik 4: Aprowinacja Kantonu Aargau
Załącznik 5: Zaopatrzenie Kantonu w mleko.
Załącznik 6: Ubezpieczenia .
Załącznik 7: Formularz Sprawozdania Ewidencyjnego
Załącznik 8: Mapa Kantonu Aargau. -poza textem - w jednym egzemplarzu.
Załącznik 9: Militärische Erfahrungen aus den Kämpfen zur Unterdrückung
innerer Unruhen. - Poza textem - broszura w jednym
egzemplarzu.

O. Stanowski

I Cząść

WSTĘP.
*****

Z powodu ciągłego i groźnego wstrząsów w wielu krajach Europy, i z powodu niesłychanego rozstroju jaki wprowadzają w całokształt życia ekonomicznego i społecznego, powstają wszędzie organizacje obywatelskie o charakterze częściowo wojskowym w celach samo-obrony przeciw tej rewolucyjnej działalności. Ponieważ Szwajcaria pierwsza na drogę tę wstąpiła i najdalej doprowadziwszy doskonałość tych organizacji, świecie dziś może przykładem w tym względzie wszystkim państwom ościennym, zdawało się nam być pożytecznym dokładne rozpatrzenie składu i roli :

GUARDJI OBYWATELSKICH (Bürgerwehr)

i

TECHNICZNEJ SŁUŻBY POMOOCNICZEJ.

Instytucje te mają swój początek w czasie ruchu rewolucyjnego w jesieni 1918 roku. Od tego czasu często miały okazje czynnie występować: dziś zdają się stać już u szczytu doskonałości gdyż organizatorowiczek licznie zebrali doświadczenia.

Udało się nam zebrać cały szereg dokładnych informacji w tym względzie, częściowo ze Sztabu Generalnego armii szwajcarskiej, częściowo z odpowiednich władz cywilnych. Wszystkie dane zostały nam zakomunikowane z wyraźnym zastrzeżeniem iż traktowane będą ściśle poufnie. W tego rodzaju sprawach bowiem pierwszym warunkiem powodzenia jest ścisła tajemnica, to też większoność niżej podanych informacji znana jest tylko kierownikom organizacji. Niższe organa otrzymują rozkazy tyższe wyłączenie ich bezpośredniej i osobistej działalności. Całość gwardji obywatelskiej i służby pomocniczej skupiona jest w jedno wielkie stowarzyszenie, które, uwzględniając z jednej strony autonomię wewnątrz kantonów lub gmin, z drugiej strony zapewnia łączność

i jednolitość ogólnego kierownictwa (patrz załącznik Bierwazy: statuta Vaterländische Vereinigung.)

Jakkolwiek w razie potrzeby dostarczył możemy informacji i o innych kantonach, zdecydowaliśmy, by znowa nie obciążać tekstu niniejszego raportu, ograniczyć się do dokładnego opisanie organizacji, mogącej być uważanej za typową, kantonu Aargau. Kanton ten uchodzi za jednego z najlepiej zorganizowanych a staje się podwójnie interesującym dzięki swemu centralnemu położeniu między takimi dwoma środowiskami agitacji jakimi są Zurych i Bazyleja.

Pozatem następujące jeszcze uwagi mogą być interesujące :

I Kierownictwo

W danym wypadku, jak zresztą zwykle bywa, wartość pojedynczych organizacji okazała się być bezpośrednio zależną od osobistej tężyzny pojedynczych kierowników. Stąd podobne zupełnie postępowanie doprowadziło do bardzo rozmaitych rezultatów rozmaitych kantonów. Wszędzie jednakowoż uważano za odpowiednie trzymać zdala od kierownictwa organizacji osoby silnie zaangażowane w działalność polityczną. A to z dwóch powodów :

a) Obecność przedstawiciela jakiejś partii politycznej na czele organizacji mogła by wrazić do takowej adherentów innych partii politycznych.

b) Należało przedewszystkiem unikać by gwardja obywatelska nie stała się bronią polityczną w ręku jakiegokolwiek partii.

II Rekrutacja.

Odbywa się łatwiej niż przypuszczano. Klasy średnie, do których i bogaci chłopci tu się zaliczają, stawili się jak jeden mąż. Robotnicy znacznej części też nie odmówili swego udziału z tą jedynie różnicą, iż odpowiedzieli dopiero na powołanie czyste wojskowe, dając w ten sposób swym towarzyszom wrażenie, iż udział ich jest przymusowy, a nie dobrowolny. Powyższy motyw skłonił większość organizatorów do stworzenia gwardji złożonej z osób cywilnych i wojskowych odpowiednio dobranych. Wszelkie bowiem doświadczenie wykazały, jak silna moralna nacer-

cie znajduje żołnierza w obecności osób cywilnych walczących przy jego boku: Któryś z oficerów tłumaczył to w ten sposób, iż już wtedy nie miał wrażenia, że jest bronią w rękach Kapitału skierowaną przeciw ludowi.

Co do wielkich miast, to należy przedewszystkiem na zapewnieniu sobie jaknajlichnijszego udziału guin podmiejskich. Praktyka wykazała że elementa podmiejskie najbardziej są skłonne do zwalczania wszelkich rozruchów tamujących normalny bieg życia ekonomicznego.

III Finanse.

Pod tym względem nie należy tu nigdy żadnych trudności. Pieniądze dana przez pojedyncze osoby, banki, przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe tak była wszędzie wydatna, iż nigdzie, z wyjątkiem jednego kantonu Wałlińskiego, państwo nie potrzebowało pożyczek, jakkolwiek sumy potrzebne często bywały dość znaczne: Każdy dzień strajku w sierpniu 1919 roku w Zurychu kosztował 20.000 franków kosztów gwardji obywatelskiej.

IV Zaprowiantowanie ludności

jest jednym z najważniejszych punktów i wymagającym bardzo dokładnej organizacji. Organizacja ta, jak zobaczywszy dalej najlepiej została przeprowadzona w kantonie Argau. Szczególnie zaopatrzenie ludności w mleko, uważane jest ogólnie za najważniejszej wagi, gdyż według sądów znanego tutaj Dr. Auber'a kobiety które nie dostają mleka dla swoich niemowląt szybko się stają bombierkami. Ten to wzgląd skłonił organizatorów Argawji do obmyślenia zaprowiantowania w mleko ze starannością, która może się wydawać przesadzoną. (Patrz załącznik Nr. 5)

V Ubezpieczenia

są też uważane za ogromnej wagi (Patrz załącznik 6) Ubezpieczenia na życie dają dopiero potrzebną pewność moralną ojcom rodzi, którzy życie swoje mają narażać. Z drugiej strony daje to partji przeciwniej wrażenie, iż organizacja przygotowana jest dokładnie i gotowa do użycia wszelkich środków walki.

VI Skutek moralny

VI Skutek moralny

W wielu wypadkach można było skonstatować iż strajki lub rozruchy dokładnie przygotowane nie wybuchnęły wyłącznie z powodu samego faktu istnienia gwardji obywatelskiej która swój prestige moralny zawdzięczała przedewszystkiem tajemnicy jaka otaczała jej stan liczebny, uzbrojenie i ewentualny sposób walki. Postrach stąd pochodzący powiększony był jeszcze przez umyślnie niedyskrecje przesadzające potęgę tej organizacji.

Gwardję obywatelską w tym stanie w jakim dziś w Szwajcarii istnieje, stanowią zupełnie skuteczną brzoń przeciw elementom anarchizmem i rewolucyjnym. Od listopada 1918 roku dąży tego dobitny dowód: w każdej okolicy formacje te brały się do dzieła energją i rozmachem, który nawet często dowodcy z trudnością zdołali pohamować.

N.B. Sprawa której rozpatrzenie w związku z organizacją gwardji obywatelskiej przedstawiałoby dużo interesu, - to przygotowanie młodzieży w tym kierunku. Organizacje szwajcarskie zrosunione ~~z młodzieżą~~ ^{z przedsiębiorstwem które przykrywa ustawa} starają się wszelkimi środkami popierać towarzystwa skautowskie: mianowicie już podczas rozruchów zurycyjskich, skauci nie jedną oddali usługę, przedewszystkiem jako kurjerzy i posłańcy: między najdzielniejszych z pomiędzy nich cytuję nam nawet kilku synów zmarłych bolszewików.

Otolakowski

Część II

Załącznik I)

Statuta Towarzystwa "Vaterländische Vereinigung".

§1. Pod nazwą "Vaterländische Vereinigung" ^{jest} różna organizacja obywatelska i stowarzyszenia kantonalne, zobowiązując się stosować do ~~miniejszego~~ ^{dotychczasowego} statutu, utworzyły stowarzyszenie, które ma być zorganizowane zgodnie z § 60 i następnymi kodeksu cywilnego.

§2. Oficjalny lokal towarzystwa mieści się w ^{miesz-} lokalu ~~loka-~~ kaniu ^{ka} w jego prezydenta.

§3. Celem towarzystwa jest ochrona demokratycznych instytucji Szwajcarii przeciw wszelkim próbom i pogwałceniom. Towarzystwo pomagać będzie we wszystkich środkach przedsięwziętych przez władzę w celu utrzymania porządku i ochrony praw. Na polu sporów społecznych, towarzystwo będzie się starało oddziaływać w kierunku łagodzącym. Towarzystwo nie jest skierowane przeciw jakiegokolwiek partji politycznej lub stowarzyszeniu fachowemu o ile takowe przy dopominaniu się swych praw pozostają na terenie konstytucyjnym.

§4. Dla osiągnięcia tych celów towarzystwo powinno:

- a) Utrzymywać łączność między obywatelskimi organizacjami szwajcarskimi.
- b) Zbierać wszelkie dokumenta i informacje użyteczne dla osiągnięcia ogólnych celów towarzystwa i przedstawiać takowe na zebraniach ogólnych.
- c) Dostarczać pojedynczym organizacjom obywatelskim wszelkich rad, informacji lub dyrektyw jakich mogą potrzebywać.
- d) W danym razie ujednostajnić ogólną akcję w całej Szwajcarii lub jej części.
- e) Wspierać tworzenie się nowych organizacji obywatelskich w miejscowościach gdzie dotychczas nie istnieją.
- f) Rozpatrywać nowe zadania jakie mogą przypaść działalności obywatelskiej, szczególnie w dziedzinie wykształcenia i wychowania obywatelskiego i dziedzinie społecznej.

g) Starać się o wypełnienie zadań przewidzianych w poprzednim paragrafie i o przyspieszenie w miarę możliwości reform społecznych, koniecznych dla załagodzenia sporów między różnymi warstwami ludności.

§5. Członkami Towarzystwa mogą być wszelkie organizacje obywatelskie szwajcarskie, które w statutach swoich, w jakiejkolwiek formie wyrażają swoje przywiązanie do ojczyzny. Wykluczone są towarzystwa mający charakter polityczny.

§6. Organami Towarzystwa są :

- a) Komitet wykonawczy Towarzystwa.
- b) Centralne biuro Towarzystwa.

Każde stowarzyszenie, które jest członkiem Towarzystwa deleguje jednego przedstawiciela do komitetu wykonawczego i wybiera jednego zastępcę.

Komitet wykonawczy wyznacza co trzy lata jedno ze stowarzyszeń, które należy do Towarzystwa jako mające mieć u siebie biura Towarzystwa i wybiera z tego stowarzyszenia prezesa i vice-prezesa Towarzystwa. Stowarzyszenie w ten sposób wybrane wybiera innych członków biura w liczbie co najmniej siedmiu.

§7. Komitet wykonawczy posiada bezwzględne pełnomocnictwo przedsięwzięcia wszelkich środków zgodnych z zasadami i celami Towarzystwa. Uchwały zapadać mogą albo na ogólnych zebraniach komitetu, albo przez listowne głosowanie jego członków. Kwestje poruszane pod " d) i g)" §4go podlegają specjalnym decyzjom komitetu.

§8. Komitet wykonawczy Towarzystwa zbiera się przynajmniej raz na rok i w składzie swoim kompletnym stanowi zebranie ogólne Towarzystwa. W razie ważnych spraw może być ponadto w każdej chwili zwołany przez centralne biuro Towarzystwa.

§9. Przyjmowanie różnych stowarzyszeń na członków Towarzystwa, jakoteż wykluczanie ich z łona Towarzystwa należy wyłącznie do kompetencji komitetu wykonawczego, który wpsód zapoznać się musi z statutami danego towarzystwa.

§10. Centralne biuro Towarzystwa posiada w komite-

cie wykonawczym li tylko głos doradczy, ale wszyscy jego członkowie mają prawo brać udział w zebraniach komitetu z głosem doradczym.

Delegat komitetu wykonawczego znajduje się przy każdej organizacji obywatelskiej lub stowarzyszeniu należącemu do Towarzystwa jako współpracownik i sprawozdawca z ramienia centralnego biura.

Centralne biuro zajmuje się :

- a) Bieżącymi sprawami administracji Towarzystwa.
- b) Przygotowaniem zebrań ogólnych.
- c) Wypełnieniem uchwał komitetu wykonawczego, i w ogóle zaadań przewidzianych §fem 4 niniejszego statutu z wyłączeniem wypadków przewidzianych §fem 7.

Centralne biuro naznacza z pomiędzy swoich członków :

- a) Jednego sekretarza stałego płatnego.
- b) Jednego pod-sekretarza.
- c) Jednego skarbnika.
- d) Jednego archiwiste.

i może pozatem na własną odpowiedzialność wyznaczać komisje dla opracowania wypadków przewidzianych §fem 4. pod f) .

§11. Działaczą polityczni nie mogą należeć ani do komitetu wykonawczego, ani do centralnego biura.

§12. Fundusze Towarzystwa składają się z dobrowolnych składek zbieranych przez centralne biuro u członków komitetu. Dwa miesiące przed końcem roku rachunkowego centralne biuro będzie musiało opracować projekt budżetu, który będzie przedmiotem obrad komitetu wykonawczego, który w tej sprawie ostateczne przedsięwzięcie decyzje. Centralne biuro nie ma prawa przekroczyć budżetu bez uprzedniego upoważnienia przez komitet wykonawczy, który każdorazowo określi wysokość udzielonego kredytu.

§13. Za Towarzystwo mają prawo podpisywać łącznie ze skarbnikiem, prezes lub wice-prezes.

§14. W razie rozwiązania Towarzystwa, fundusze jego po opłaceniu długów przechodzą na własność "Funduszu Winkelried".

§15. Niniejsze statuta przyjęte zostały w zasadzie
przez zebranie konstytucyjne w Olten i ostatecznie zredagowane
przez komisję 5 członków .
Olten, 5 Kwietnia 1919r.

Za zebranie konstytucyjne
podp. E. BIRCHER.

W imieniu Komisji Redagującej
podp.
Théodore AUBERT.

Stankowski

Załącznik 3.) (Patrz mapa.)

Szczegółowa organizacja wojskowa gwardji obywatelskiej Aargau.

Dowódcą gwardji obywatelskiej kantonu Aargau :

Dr. BIRCHER (major sztabu generalnego) w Aarau.

Okręg 1. = Zofingen.

Dowódca: ppułk.....

Stan liczebny : 1500 - 2500 ludzi.

Zadanie: ^{Współorganizacja post!} Zapewnić bezpieczeństwo stacji kolejowej ^{al} drogi żelaznej, przejścia przez Aare pod Aarburg'iem. Pilnować banków w Zofingen i fabryk w Rupoldingen. Pilnować drogi do Striegel i drogi między Nurgenthal a Brittnau. Zebrać oddziały rezerwy dla wzmocnienia w razie potrzeby miast Olten i Aarburg.

Okręg 2. = Surbthal.

Stan liczebny 1000 ludzi.

Zadanie: Bezpieczeństwo drogi żelaznej koło Thurge, Stilli i Dottingen. Pilnowanie dróg do Zurichu.

Okręg 3. = Suhrenthal.

Stan liczebny 500 - 1000 ludzi.

Zadanie: Pilnować głównej szosy do Lucerny. Zebrać oddziały, który ma być w pogotowiu do wyjazdu do Aarau.

Okręg 4. = Aarau.

Dowódca: ppułk. ....

Stan liczebny 450 - 600 ludzi.

Zadanie: Pilnować przejścia przez Aare. Pilnować arsenału, banków, stacji kolejowej, drogi żelaznej, biuśnyków poczty i telegrafów. Zapewnić sztafetom przejście przez Aare. (łodzią etc..)

Okręg 5. = Wyhenthal.

Stan liczebny 1000 - 1200 ludzi.

Zadanie: Pilnować drogę z Munster do Balligersee.
Zapewnić bezpieczeństwo Beinwill i Reinach.
Zebrać oddział, który ma być w pogotowiu
do wyjazdu do Aarau.

Okręg 6. = Lensburg.

Stan liczebny 1500 ludzi.

Zadanie: Pilnować szosy i drogi żelazną, przejścia
przez Aare przy Wildegg. Zapewnić bezpie-
czeństwo Lensburg'a. Kontrola nad szosa-
mi. Zjazd ogólny rezerwy.

Okręg 7. = Gmina Muri.

Stan liczebny 1500 ludzi.

Zadanie: Pilnować przejścia przez Reuss w Sine i
Bremgarten. Zebranie oddziału dla Aarau,
Baden lub Brugg.

Okręg 8. = Gmina Bremgarten.

Stan liczebny 1000 ludzi.

Zadanie: Pilnować przejścia przez Reuss w Bremgar-
ten-Mellingen. Pilnowanie szos idących w
stronę kantonu Zurychskiego. Zebrać od-
dział dla Baden-Wettingen.

Okręg 9. = Brugg.

Stan liczebny 2300 ludzi.

Zadanie: Pilnować przejścia przez Aare w Wildegg
i Stilli. Pilnować przejścia przez Reuss
Nellingen w Vogelsang. Pilnować drogi że-
laznej przy Brugg. Zapewnić bezpieczeń-
stwo fabrykom elektrycznym Birsau. Pilnowa-
nie szosy z Rozberg'a.

Okręg 10. = Baden.

Stan liczebny 1500 ludzi.

Zadanie: Zapewnić bezpieczeństwo budynków państwo-
wych i przejść przez mosty w Baden i Wit-

tingen. Obserwacja drogi idącej do Zuringen. Pilnować przejście przez Rems przy Mellingen.

Okręg 11. = Zurzach.

Stan liczebny 1000 ludzi.

Zadanie: Pilnowanie Renu od Kaiserstuhl do Leibstadt przeciw ewentualnym napadom apertakusowców niemieckich. Zapewnić bezpieczeństwo Zurzach. Pilnować przejście przez Aare przy Koblenz.

Okręg 12. = Laufenburg.

Stan liczebny 600 ludzi.

Zadanie: Pilnować brzegu Renu od Leibstadt do Sisseln. Zabezpieczyć fabryki w Laufenburg.

Okręg 13. = Frick.

Stan liczebny 800 ludzi.

Zadanie: Pilnować szosy = Staffelegg-Banken-Bezberg. Zebrać oddział rezerwy dla Aarau.

Okręg 14. = Rheinfelden.

Stan liczebny 1700 ludzi.

Zadanie: Pilnować linii Renu od Sisseln do Anget. Pilnować drogi do Bazyleji i Pratteln. Zapewnić bezpieczeństwo fabryk w Anget i Rheinfelden. Zebrać oddział dla Aarau.

Ostrowski

Załącznik IV.)Aprovizacja.

- 1) Projekt aprovizacji załączony poniżej został przyjęty przez odpowiednie władze wojskowe.
- 2) uzupełniony jest przez instrukcje specjalne określające dostawę, transport i zużycie mleka w każdej gminie kantonu Aargau.
- 3) Każdej z 14tu gmin wyznaczony jest : a) jeden szef aprovizacji i jego zastępca. b) jeden szef rachunkowości. Ich nazwiska, stopnie i adresa podane są do sekretarjatu Zollreissin 61 Karau.

Za zarząd :

Sekretarz : podp. Giovanoli.

Vaterländische Vereinigung

des

Sciśle poufne.

Kantons Aargau.

P L A N

Aprovizacji Kantonu Aargau

I Ogólne.

W rachube bieżę się tylko zaprowiantowanie :mleko, chleb, mięso i jęczmyn.

Kanton Aargau w normalnych czasach może eksportować mleko, mięso i mąkę. By mógł zapewnić zaprowiantowanie środowisk przemysłowych Olten i Scheonenwerd współdziałać mają tu także pograniczne gminy kantonu Solurskiego. Wreszcie południowa część Wynenthal zaprowiantowana będzie przez czyste rolnicze okolice Pfäffikon (Schlierbach, Rickenbach, Cunzwil, Mosen) należące do Kantonu Zurychskiego.

- 1) Jeden szef aprovizacji przydzielony jest do każdego komendanta okręgu.
- 2) Zapasy żywnościowe dostarczane będą w następujących wa-

runkach:

a) MLEKO : Plan aprowizacji mleka został opracowany na podstawie planu rozdziału mleka administracji kantonalnej. (Patrz załącznik 6)

b) CHLEB : Chleb jest o ile możliwości wyrabiany i dostarczany na miejscu. W razie potrzeby dodatkowa ilość mąki może być otrzymana z młynów w AARAU (Société anonyme, które zwykle posiadają wystarczające zapasy. Układ z nimi w tym względzie został już zawarty.

c) MIĘSO : Zapotrzebowanie na mięso lub bydło będzie ogłoszone w miejscowościach wyznaczonych dla aprowizacji mleka.

d) JARZYNY : Te same zasady będą zastosowane dla jarzyn.

II Środki przewozowe.

Dla dostawy mleka, mięsa, bydła i jarzyn centralne składy będą ustanowione dla każdego okręgu (Kreis). Gminy które dany produkt dostarczają, muszą się zająć dowozem takowego aż do składu. W wyjątkowych wypadkach tylko i na prośbę gmin interesowanych, transporta niektórych produktów będą uskuteczniane przez samą gwardję obywatelską. Transport do składów i od takich do miejsca spożycia odbywa się za pomocą koni w obrębie okręgu.

III Rozdział środków żywnościowych.

1016 Rozdział środków żywnościowych ludności cywilnej odbywa się za pośrednictwem gwardji obywatelskiej lub składów przez nią oznaczonych. Zakazuje się dostarczać środków żywności rodzinom, których członkowie biorą udział w strajkach, i hotelom w których mieszkają strajkujący.

IV Zapłata.

Za dostarczoną mąkę i mleko gwardji obywatelskiej płaci się bonami, które wypłacone być mają w przeciągu dni 10.- Za bydło i jarzyny płaci się gotówką. Rozdział żywności konsumentom, odbywa się tylko za zapłatę gotówką.

V Rachunkowość.

V Rachunkowość.

Przepisy co do rachunkowości stosowane są te same co w wojsku. Jeden oficer lub podoficer rachunkowy ma takową sobie powierzoną i podpisuje wszelkie bony. Rachunki zamyka się co dni dziesięć. Wszystkie bony mają być przedłożony w administracji centralnej (w komisariacie) w przeciągu dni trzech.

VI Zaprowjantowanie gwardji obywatelskiej.

Zaprowjantowanie gwardji obywatelskiej odbywa się jej własnym staraniem. Rozdział żywności ludności cywilnej przez gwardje obywatelską może dopiero mieć miejsce na trzeci dzień.

VII Organizacja aprowizacji i rachunkowości.

a) Centralny zarząd pozostaje w rękach komisarza (ppušk. FEHLMANN) Ma sobie przydzielonych do pomocy: jednego oficera aprowizacyjnego i jednego oficera rachunkowego. Komisarzat jest odpowiedzialny za dobre funkcjonowanie aprowizacji i rachunkowości.

b) Szef aprowizacji przydzielony do dowódcy okręgu odpowiedzialny jest za zaprowjantowanie gwardji obywatelskiej.

c) Rachunkowość i kasowość w każdym okręgu podlega oficerowi rachunkowemu.

d) Obydwaj ci ostatni podlegają administracyjnie komisarzowi.

VIII Raporta.

Szef aprowizacji składa codziennie komisarzowi raport aprowizacyjny, wymieniając ilość zapasów, zapotrzebowanie, brak lub nadmiar produktów. Celem sprawiedliwego rozdziału produktów w obrębie każdego okręgu, komisarz wydaje odpowiednie zarządzenia.

IX Zaliczki.

Zapotrzebowanie gotówki ma być każdorazowo skierowane do komisarjatu.

Za zarząd Gwardji Obywatelskiej kantonu Aargau :

Sekretarz : podp. Giowanoli Kapitan.

Załącznik 5)Aprovizacja w mleko.

Przepisy ogólne co do produkcji użytku i transportu mleka, względnie mięsa i jarzyn.

I Okręg Zofingen (Wiggerthal)

- 1) Skład centralny : Zofingen.
- 2) Aprovizacja okręgu : Okręg aprovizjonuje się z własnych zasobów. Chodzi przedewszystkiem o aprovizacje dwóch większych miejscowości : Zofingen i Aarburg.
- 3) Użycie nadmiarą: 1500 litrów mleka dla miasta Bazylei, 800 l dla miasta Olten.
- 4) Transport mleka wewnątrz okręgu zapewniony jest siłami końskimi. Transport do Bazyleji i Olten odbywa się za pomocą dwóch autobusów ciężarowych, po trzy tony każdy.
- 5) Miejsce rozdziału : dla Bazyleji i Olten : w Tur-
nen.
- 6) Zapotrzebowanie autobusów ciężarowych: dwa po
trzy tony.

II Okręg Olten-Schoenenwerd.A Olten

- 1) Skład centralny : Kappel.
- 2) Aprovizacja okręgów : odbywa się z własnych zasobów. Należy zapewnić sprawiedliwy rozdział między następujące gminy: Wangen bei Olten, Rickenbach, Högendorf, Kappel, Cunsigen, Härkingen, Neuendorf, Oberbuchsitten, Niederbuchsitten, Kestenholz, Wolfwil, Fuhlenbach, Bolligen, jak również wieś znajdujące się w tych okolicach.
- 3) Dowóz mleka : 800 l z okręgu Zofingen.
- 4) Transport: wewnątrz okręgu końmi. 800 l z Solingen przywozi autobus ciężarowy pochodzący z Bazyleji.

B Schoenenwerd.

1) Składy centralne:

Däniken dla następujących gmin:

Dulliken

Däniken.

Gretzenbach

Weid.

Losdorf dla następujących gmin:

Winznau

Ober - Nieder Gösigen

Losdorf

Stusslingen

Erlinsbach (kanton Solura)

2) Aprovizacja okręgu : z własnych zasobów. Nie
nieją oprócz tego wielkie składy żywności
we należące do gabryki obuwia C.F. Bally.

3) Dowóz mleka:

400 l z okręgu Muri.

4) Transport: Wewnątrz okręgu kołmi. Trans-
port mleka Boswyl-Suhr: automobil ciężarow
obsługujący także Aarau.

5) Miejsce rozdział-u: Suhr.

6) Zapotrzebowanie automobilu ciężarowych =
żadne.

III Okręg Suhrenthäl.

1) Skład centralny : Schöftland.

2) Aprovizacja okręgu: z własnych zasobów.

3) Użycie nadmiaru : Takowe, a mianowicie
2700 l mleka, są wysłane do okręgu Aarau.

4) Transport : Wewnątrz okręgu i w kierunku
na Aarau, kołmi.

5) Miejsce rozdziału dla Aarau : Suhr.

IV Okręg Aarau

1) Składy centralne:

dla gmin położonych na południe od Aary : Buhr.

dla gmin położonych na północ od Aary : Küttingen

2) Aprovizacja okręgu: gmini wiejskie aprowizjonują się z własnych zasobów, nadmiar dla Aarau.

3) Dostóz mleka:

Miasto Aarau otrzymuje z :

Okręg Suhrenthal = 2700 l.

Okręg Muri = 1.000 litrów.

Okręg Lenzburg = 300 l.

Okręg Wynenthal = 500 l.

Buchs otrzymuje

z okręgu Muri = 200 litrów.

Erlinsbach otrzymuje

z okręgu Lenzburg = 150 litrów.

4) Transport: Wewnątrz okręgu kołmi.

5) Miejsce rozdziału : Buhr.

V Okręg Wynenthal.

1) Składy centralne:

a) Unter-Kulm & dla gmin na południe od Reunach.

b) Pfäffikon dla gmin kantonu Lucernieńskiego:

Pfäffikon

Schlierbach

Rickenbach

Ermensee i Nosen.

2) Aprovizacja okręgu : Z własnych zasobów, z wyjątkiem Reinach, Menziken i Beiwil.

3) Użycie nadmiaru i transport dowozu.

a) Skład centralny Unter-Kulm udziela Aarau
500 litrów mleka.

4) Skład centralny Pfäffikon udziela mleka gminom kantonu Lucernieńskiego:

Reinach

Menzingen.

- c) Skład centralny w Mosen udziela mleka gminom kantonu Lucerneńskiego w Beinwil.
- 4) Transporty: Wewnątrz okręgu i w kierunku Aarau kołmi.
- 5) Miejsca rozdziału:
- dla Aarau = Suhr.
  - dla Reinach - Menzingen = Pfäffikon.
  - dla Beinwil = Mosen.

VI Okręg Lenzburg.

1) Składy centralne :

a) Schafisheim dla gmin :

Seon,
Niederhallwil,
Leutwil
Seengen
Birrwil
Boniswil
Szaufen
Rapperswil
Hunzenschwill
Fahrwangen
Meisterschwanden etc.---

2) Aprovizacja okręgu : z własnych zasobów, z wyjątkiem : Lenzburg'a.

3) Użycie nadmiaru :

Skład centralny Schafisheim udziela :

Lenzburg	700 litrów mleka.
Aarau	300 litrów mleka.
Buchs	150 litrów mleka.

Skład centralnemu Othmarsingen 450 litrów mleka.

Skład centralny Othmarsingen udziela :

Villmergen	100	litrów	mleka.
Brugg	750	"	"
Baden	400	"	"
Wettingen	250	"	"
Bale-Laufenburg	800	"	"

4) Transport:

Wewnątrz okręgu kołmi, jakoteż ~~z~~^z Schafisheim, do Buchs i Aarau.

W kierunku Brugg - Baden - Wettingen : automobil trzy tonowy który przechodzi przez miejsca: Schafisheim - Othmarsingen - Brugg - Baden - Wettingen.

Dla Bazyleji - Laufenburg automobil ciężarowy 5 tonowy. Ten automobil przewozi także 1.000 litrów mleka dla Bazyleji-Laufenburg które są przywiezione kołmi z Bremgarten do Othmarsingen.

5) Miejsce rozdziału:

- a) dla Tenzburg : Schafisheim.
- b) dla Aarau i Buchs : Suhr.
- c) dla Brugg : Dworzec w Birrfeld.
- d) dla Baden-Wettingen: Dätwil.
- e) dla Bazyleji-Laufenburg: Eiken.

6) zapotrzebowanie automobili ciężarowych:

- 1 automobil ciężarowy trzy tonowy.
- 1 automobil ciężarowy pięcio-tonowy.

VII Okręg Muri.

- 1) Skład centralny: Boswil.
- 2) Aprovizacja okręgu: z własnych zasobów.
- 3) Użycie nadmiaru:
Okręg udziela :

a) Brugg	900	litrów	mleka.
b) Aarau	1.100	"	"
c) Baden	1.000	"	"
d) Wettingen	200	"	"
e) Wohlen	400	"	"
f) Bazyleja	2.000	"	"
g) Zurych	500	"	"
h) Turgi	300	"	"
i) Erlinsbach	200	"	"
j) Zurzach	200	"	"
k) Schoenenwerd	400	"	"

Nadmiar pozostaje w okręgu do dyspozycji komisarza kantonalnego.

4) Transport.

- a) Wewnątrz okręgu i w kierunku Wohlen: koźmi.
- b) Automobil ciężarowy trzy tonowy ~~gdzie~~ z Boswil do dworca w Birrfeld, przez Villmergen Othmarsingen, przewożąc mleko dla Brugg., Turgi i Zurzach.
- c) Automobil ciężarowy trzy tonowy w kierunku na Suhr, z mlekiem dla Aarau, Erlinsbach i Schoenenwerd.
- d) Dwa automobili ciężarowe trzy tonowe w kierunku Eiken dla Bazyleji-Laufenburg.
- e) Jeden automobil ciężarowy trzy tonowy w kierunku Dorf-Dättwil dla Baden-Wettingen.
- f) Jeden automobil ciężarowy trzytonowy w kierunku Bremgarten i Zurych.

5) Miejsca rozdziału:

- a) dla Wohlen :Boswil
- b) dla Brugg-Turgi i Zurzach :Birrfeld.
- c) dla Aarau
Erlinsbach
Schoenenwerd :Suhr.

- d) dla Baden :Dorf-
Wettingen :Döttil.
e) dla Bazyleji :Biken.
- 6) Zapotrzebowanie automobili ciężarowych:
Sześć automobili ciężarowych po trzy tony.

VIII Okręg Bremgarten.

- 1) Skład centralny: Bremgarten
2) Aprovizacja okręgu: Z własnych zasobów.
3) Użycie nadmiaru: Skład centralny w Bremgarten udziela:
a) dla Zurychu	3.000 l mleka.
b) dla Bazyleji	900 "
c) dla Baden, Mellingen, Remetschwil, Gebensdorf, Windisch.	500 "
d) dla Döttingen, Zurzach	200 "
e) dla Dietikon	550 "
f) dla Laufenburg	100 "
- 4) Transport:

Wewnątrz okręgu kołmi. Dla Zurychu, chodzi automobil ciężarowy (trzytonowy) z Boswil do Bremgarten.

Jeden automobil ciężarowy, pięciu tonowy dla Zurychu i Dietikon.

Wóz konny dla Bazyleji-Laufenburg przez Othmarsingen.

Jeden automobil ciężarowy (trzy tonowy) dla Windisch, Remetswil, Baden, Gebensdorf, Mellingen.

Ten sam wóz przewozi mleko dla Döttingen i Zurzach.

5) Miejsca rozdziału:

- a) dla Zurychu-Dietikon :Rappschühle na poludnie od Dietikon.

- b) dla Bazyleji-Laufenburg :Othmarsingen-Eiken.
- c) dla Windisch-Döttingen-Zurzach: Birrfeld.
- d) dla Remetschwil-Baden-
Gebensdorf-Mellingen :Dorf Dätwil.
- 6) Zapotrzebowanie samochodów ciężarowych:
Jeden samochód ciężarowy pięciu tonowy.
Jeden samochód ciężarowy trzy tonowy.

IX Okręg Brugg.

- 1) Skład centralny:
Dworzec w Birrfeld dla gmin na południe Aary.
Riniken dla gmin na północ Aary.
- 2) Aprovizacja okręgu: Z własnych zasobów za wyjąt-
kiem Brugg i Turgi.
- 3) Użycie nadmiaru:
  - a) skład centralny dworca Birrfeld udziela:
Mellingen 150 litrów mleka.
  - b) Brugg otrzymuje z okrę-
gów Muri i Lenzburg: 750 " " 1
900 " " "
  - c) Turgi otrzymuje z okrę-
gu Muri 300 " "
  - d) Windisch otrzymuje z okrę-
gu Bremgarten: 200 " "
- 4) Transport:
Tylko końmi.
- 5) Miejsca rozdziału: Dworzec w Birrfeld dla Turgi,
Brugg, Windisch.

X Okręg Baden.

- 1) Składy centralne:
Dätwil dla gmin:
Bellikon
Hausen
Birmensdorf
Fislibach
Osbenstorf,

Dätwil

Künten

Mügenwil

Mellingen.

Neuendorf dla gmin:

Neuenhof

Killwangen

Spreitenbach.

Nussbaumen dla gmin na półnos Linat:

Bergdietikon: udziela swoje mleko = 600 litrów =
do składu centralnego dla Dietikon-Rappschmühle.

2) Aprovizacja okręgu: Z własnych zasobów, za wyjątkiem: Baden, Gebenstorff, Remetschwil, Mellingen,

3) Użycie nadmiaru:

a) Bergdietikon udziela

Dietikon	600 litrów mleka
----------	------------------

b) Baden otrzymuje z Muri	1.000	"	"
---------------------------	-------	---	---

z Lensburg	200	"	"
------------	-----	---	---

z Bremgarten	200	"	"
--------------	-----	---	---

c) Mellingen otrzymuje z składu centralnego z Birrfeld	150	"	"
--	-----	---	---

d) Remetschwil i Gebenstorff otrzymują ze składu centralnego w Bremgarten	100	"	"
---	-----	---	---

e) Wettingen otrzymuje z			
Lensburg	200	"	"
Muri	200	"	"

4) Transport:

Tylko końmi.

5) Miejsca rozdziału:

Dätwil dla:

Baden

Wettingen

Mellingen

Remetschwill

Gebenstorff.

Rapperrachmühle dla Dietikon

XI Okręg Zurzach.

- 1) Skład centralny: Rekingen.
- 2) Aprovizacja okręgu: Z własnych zasobów.
- 3) Użycie nadmiaru:
Zurzach i Dietikon otrzymują po 200 litrów
z okręgów Muri i Bremgarten.
- 4) Transport: Tylko końmi.
- 5) Miejsca rozdziału:
Dla Zurzach i Döttingen: Dworzec Birrfeld.

XII Okręg Laufenburg.

- 1) Skład centralny: Laufenburg.
- 2) Aprovizacja okręgu: Z własnych zasobów.
- 3) Użycie nadmiaru:
Miasto Laufenburg otrzymuje 400 litrów
ze składu centralnego Eiken.
- 4) Miejsce rozdziału: dla Laufenburg: Eiken.
- 5) Transport: Tylko końmi.

XIII Okręg Frick.

- 1) Skład centralny: Frick.
- 2) Aprovizacja okręgu: Z własnych zasobów. Okręg
ten nie otrzymuje dowozu i nie ma nadmiaru.
- 3) Transport: Tylko końmi.

XIV Okręg Rheinfelden.

- 1) Skład centralny: Mäglin.
- 2) Aprovizacja okręgu: Z własnych zasobów.
- 3) Transport: Tylko końmi.

*****

Otdanowski

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Załącznik VI.)

Schweizerische
Unfallversicherungs - Aktiengesellschaft.

W I N T E R T H U R .
*****

P O L I C E

für die

Kollektiv-Unfallversicherung

Firma bzw. Name, Stand und Wohnort des Versicherungsnehmers :

Komitee der Gemeindefeuerwehr des Amtes.....

*Orbitokovje Novosypruce se ubravnice, se zice ka
cras od sluzbi ubravnice do stva ce do sluzbi ubravnice*

Besondere Bedingungen:

1) Durch diese Versicherung gewährt die Gesellschaft der Gemeindefeuerwehr des Amtes.....Deckung für Unfälle, die Mitgliedern der Bürgerwehr zustossen sollten in Abänderung des § 2, Abs. b sind dabei auch Unfälle anlässlich des Eingreifens bei bürgerlichen Unruhen, Streiks mitgedeckt.

2) Die Versicherung beginnt für die Mitglieder mit demjenigen Zeitpunkte, wo diese durch die verantwortlichen Leiter und Organisations offiziell aufgeboden wird, und zwar in dem Moment, wo das einzelne Mitglied sein Haus verlässt um sich zum Besammlungsort zu begeben. Sie endigt mit dem Moment der Entlassung der einzelnen Mitglieder.

Ausgeschlossen von der Versicherung sind die Unfälle anlässlich der Zusammenkünfte zur Instruktion, zu Besprechungen und Rapporten, soweit sie nicht an Tagen stattfinden, an welchen die Bürgerwehr ganz oder teilweise in Aktion tritt.

3) Die Bürgerwehren sind verpflichtet eine genaue Mannschaftskontrolle zu führen. Versichert sind nur diejenigen Mitglieder, die in die Kontrolle eingetreten sind. Die Gesellschaft ist berechtigt, in die Kontrolle jederzeit Einsicht zu nehmen.

4) Von jeder Einberufung der Bürgerwehr zum Aktivdienst ist der Gesellschaft sofort Anzeige zu machen.

5) Die Prämie beträgt Frs. 50.- pro Tag und für jedes in der Kontrolle eingetragene Mitglied, gleichgültig ob alle Mitglieder aufgeben werden oder nicht. Sie ist am ersten Tage des Aufgebotes für drei Tage zum Voraus einzurichten, und zwar für.....Mitglieder, also mit Frs..... Nach Beendigung des Dienstes wird endgültig auf Grund der geleisteten Dienstage über die Prämie abgerechnet. Dabei gilt die Zahl der am ersten Aufgebotstage eingetragenen Mitglieder für jeden folgenden Dienstag als Minimum für die Prämienberechnung. Ferner wird als jährliche Minimalprämie der Betrag von Frs. 150(?) pro Mitglied festgesetzt. In Jahren, in welchen die Bürgerwehr nicht in Aktion tritt, ist keine Prämie zu entrichten.

Diese Versicherung wird in folgender Höhe gewährt :

- a) In Fällen vorübergehender Arbeitslosigkeit ein Taggeld bis zur Höhe von Frs. 5.-
- b) In Todesfällen :
bis zur Höhe von Frs. 5.000.-
- c) In den Invaliditätsfällen :
bis zur Höhe von Frs. 10.000.-

Winterthur, den 8 Okt. 1919.-

Schweizerische
Unfallversicherungs - Aktiengesellschaft

in

W I N T E R T H U R .
*****

P O L I C E

für die

Versicherung der Haftpflicht gegenüber Dritten.

Komitee der Bürgerwehren des Amtes.....

Die Büchszgarantie beträgt " Zwanzigtausend " Franken pro be-
schädigte Person, oder getötete Person, mit einem Maximum von
" Fünfzigtausend " Franken für ein Schadenereignis, durch das
mehrere Personen betroffen werden.

Besondere Bedingungen.

- 1) Die Gesellschaft gewährt hierdurch dem Versiche-
rungsnehmer, im Sinne und Umfange vorstehender Bedingungen, Deckung
für diejenige gesetzliche Haftpflicht, die ihm als Organisator
der Gemeindefwehren obliegen kann.
- 2) Die Versicherung beginnt mit demjenigen Zeitpunkt
wo die Gemeindefwehr durch die verantwortlichen Leiter und Organi-
satoren offiziell aufgeboden wird, und endigt jeweils mit dem Mo-
ment der Entlassung der Mannschaft.
- 3) Von jeder Einberufung einer Gemeindefwehr zum Ak-
tivdienst ist der Gesellschaft sofort Anzeige zu machen.
- 4) Die Prämie beträgt 30 cts. pro Tag und für jedes
in der Mannschaftskontrolle eingetragene Mitglied gleichgültig
ob alle Mitglieder aufgeboden werden oder nicht. Sie ist am
ersten Tage des Aufgebotes für drei Tage und für.....Mitglie-
der zum Voraus zu entrichten, also mit Frs.....Nach Beendi-
gung des Dienstes wird endgültig auf Grund der geleisteten Dienst-

tage abgerechnet. Dabei gilt die Zahl der am ersten Aufgebots-
tage eingetragenen Mitglieder auch für jeden folgenden Dienstag
als Minimum für die Prämienberechnung.

Ferner wird als jährliche Minimalprämie der Betrag
von Frs.,-90 Frs pro Mitglied festgesetzt. In Jahren, in wel-
chen die Gemeindefehren nicht in Aktion treten, ist keine Prämie
zu entrichten.

8) Die in § I abs.IIb der allgemeinen Versicherungs-
bedingungen vorausgesehene Selbstbeteiligung der Versicherungs-
nehmers an Sach-Schaden wird auf Frs. 10 ermässigt.

Winterthur, den 8 Okt. 1919.-

St. Danawickinodur

Z A K T C Z N I K VII.

Vaterländische Vereinigung.

Okręg ..... Gmina .....

Naczelnik Gminy .....

Doradca Wojskowo-Techniczny .....

Pierwszy Zastępca .....

Drugi Zastępca .....

(*) Jeden przynajmniej z dwóch zastępców musi być zupełnie zwolniony z wojska.

Liczba członków .....

z tych należą do wojska jako 1) w czynnej służbie.....

2) w obronie krajowej.....

3) w pospolitem ruszeniu .....

" nie należą do wojska: 1) zaopatrzeni w broń .....

2) nie zaopatrzeni w broń .....

Gmina sama potrzebuje (jako policję, ochronę ważnych punktów, ochronę robotników, aprowizacja) .....osób.

Może odstąpić do użytku poza swymi granicami .....osób.

Z tej liczby są obowiązani do służby wojskowej .....

Posiadających specjalne kwalifikacje jako :

1) Szoferzy .....

2) Kolejarze .....

3) Pocztarze .....

4) Cyklisty .....

5) Telegraficy .....

6) Telefoniści .....

7) Posłancy .....

8) Sanitarjusze .....

9) Kurjerzy .....

Zdatnych do ogólnej służby wartowniczej i Policijnej .....

Szef okręgu :

(podpis)

W. Danowski

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Warszawa, dn. X

1920 r.

Oddział II Informacyjny

TAJNE 34415

Ew. 2 № 20979 /II

DO
ADJUTANTURY GENERALNEJ.

W załączeniu przesyła się raport attaché wojskowego w Bernie z dnia 7 b.m. pod Nr. 1684/RW, dotyczący organizacji żydowsko bolszewickiej w Szwajcarii, która ma na celu rozwinięcie propagandy wśród żydów i klasy robotniczej w Polsce.

Otrzymują: Min. Spraw Zagranicznych; Min. Spraw Wojsk. Oddział II; Prezydjum Rady Ministrów; Adjutantura Generalna i do wiadomości Biuro Wywiadowcze N.D.

1 załącznik.

1 Zastępca Szefa Sztabu Gen.®

Kuliński m.p.

Za zgodność: *W. Kuliński*

pułkownik Szt. Gen.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 34415 dnia 25/V 1920 r.

Wzajemne Wydział

ATTACHE WOJSKOWY

PRZY POSEŁSTWIE POLSKIEM W BERNIE

/ 1684/RW.

TAJNE

Do

NACZELNEGO DOWODZTWA W.P.

SZTAB GENERALNY.

ODDZIAŁ II.

W WARSZAWIE.

W głównych miastach Szwajcarii jak Zurych, Genewa, Lozanna i Bazyleja, gdzie kolonja żydowska jest liczną, tworzą żydzi rozmaite organizacje polityczne i dobroczynne jak : Sionistów, Bund, Poalaj-Sion it.d. Prawie wszystkie te organizacje wchodzi w skład jednej wielkiej organizacji pod nazwą " Alliance Israélite ". Organizacja ta jest jakby radą narodową żydowską. W geneńskim oddziale tej organizacji, znajdującym się, przy synagodze, oprócz miejscowych żydów znaczną rolę odgrywają polscy i galicyjscy żydzi. Bolszewicy korzystając z przykrycia tego towarzystwa, używają go dla swoich celów rewolucyjno - propagandowych, mając podległą członkami tego towarzystwa oddanych sobie ludzi i werbując pomiędzy rozmaitemi towarzystwami, wchodzącymi w skład " Alliance Israélite " potrzebnych sobie ludzi.

Jak wiadomo bolszewicy podjęto propozycji pokojowych, starają się rozwinąć jaknajwiększą propagandę wśród żydów i klasy robotniczej w Polsce, na co przez III Międzynarodówkę było asygnowano na ten cel 3 miliony franków, stawiając sobie jako główny cel:

- 1) Organizację perjodycznych strajków.
- 2) Propagandę w celu wzbudzenia nieufności do Entanty.
- 3) Agitację wśród właścicieli mającą na celu odebranie ziemi u właścicieli ziemskich.
- 4) Organizację rozrachów na tle narodowym (ma na celu głównie propagandę wśród żydów).
- 5) Propagandę w armji i głównie w celu usunięcia z armji młodzieży inteligentnej, która głównie stoi na przeszkodzie w krzewieniu idei bolszewickiej w wojsku.

Głównymi punktami organizacyjnymi dla tej propagandy są Moskwa, Wiedeń i Szwajcarya.

" Polskę bolszewicy nie uważają za niebezpiecznego wroga dla siebie

bie, licząc że armja Polska jest niedostatecznie wyćwiczoną, że wyekwipowana i nie posiada w dostatecznej ilości amunicji. Bez pomocy koalicji, armja polska nie jest w stanie kontynuować wojnę ani też stawiać dłuższego oporu. Bolszewicy mają nadzieje, że rząd sowiecki na swoich sympatyków w Polsce, którzy będą jego tendencje podtrzymywać a są nimi, komuniści polscy. Nadzieje swoje bolszewicy opierają jeszcze na tem, iż w roku 1919 w polskich głównych centrach przemysłowych były rozruchy robotnicze w celu wywołania strajku ogólnego. Chociaż rozruchy te nie miały powodzenia, ale miały one charakter bardzo poważny w Śląsku Dąbrowskim i Sosnowieckim i spowodowały zamknięcie granicy, bo jednocześnie wybuchł strajk na Śląsku Górnym wywołany przez spartakistów. Trzeba wziąć pod uwagę, że związek zawodowy nie współdziałał i był nawet przeciwny strajkowi, ale że strajk ten był wywołany przez P.P.S. pomimo groźb Rządu Polskiego użycia represji dla stłumienia go."

Są to słowa Dr. Bagockiego i adwokata Dikerta (patrz raport tuższy Nr. 1624/RW. z dnia 26-IV) wypowiedziane na tajnym zebraniu bolszewików rosyjskich w Genewie w początkach kwietnia r. b. Zebranie to miało na celu organizację propagandy bolszewickiej w Polsce ze Szwajcarii. Słowa wyżej wypowiedziane były oparte na raportach otrzymanych przez Dr. Bagockiego z Moskwy.

Według otrzymanych informacji jednym z głównych centrów dla przesyłania korespondencji między Moskwą a Polską służy biuro znajdujące się przy redakcji gazety "Sowiet" w Wiedniu na ulicy Lustkandigstrasse Nr. 106. Na osiedle tego biura stoi niejaki OTTO KRAUS. Biuro to działa wspólnie z Berlinem i Szwajcarią gdzie ma swoich agentów, którzy współdziałają w przesyłaniu korespondencji, pieniędzy i t. d. pomiędzy Moskwą a Polską przez Wiedeń i Berlin. Agentami takimi są między innymi w Berlinie właściciel fabryki kartonu pod firmą Bernhard Anhut, Nachfolger (wwwwwww) niejaki Jsaak LEWY zamieszkały na ulicy Elisabethstr. Nr. 6, a w Szwajcarii niejaka pani Antoine BAUM, zamieszkała w Pension Alex, Boleystrasse Nr. 50 w Zurychu. Mają oni zapewne więcej agentów nazwiska których narazie trudno ustalić.

Jednym z najczynniejszych agentów bolszewickich w Szwajcarii jest niejaki Semeon NAUMOW. Mieszkał on dłuższy czas w Niemczech z kąd często jeździł do Warszawy. Jego współpracownikiem w Genewie jest niejaki Jsaac SWIACKI, zegarmistrz mieszkający na ulicy des Batins Nr. 80.

PIŁSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

Ma on swoich agentów w Bernie, Bazylei, Zurychu, Losannie i w Genewie, którzy zbierają mu wiadomości o osobach które mają jechać do Polski. Po wynalezieniu takiej osoby, agenci Naumowa proponują nawiązanie stosunków handlowych z Naumowem dla Polski, badając jednocześnie daną osobę, czy jest podatnym materiałem dla celów agitacyjnych. Jeżeli ankieta wypadnie korzystnie, to dana osoba staje się potrochu w zamiary Naumowa.

Według informacji otrzymanych, ma być wysłany a nawet może zostać już wysłany do Polski niejaki Hersz - Grzegorz HAJLER ze specjalnymi zleceniami. Hajler jest urodzony w Warszawie 2-XII-1894 r. gdzie zamieszkuje jego rodzice, ojciec Mojsze i matka Sipora. Zamieszkiwał on w Genewie, rue de Violette Nr. 7 z kąd wyjechał niedawno niewiadomo dokąd.-

Według innej informacji, Naumow jest w ciągłej korespondencji z dwoma urzędnikami bankowymi w Warszawie, jakimś L. LACHMANEM i K. SPORDANI (jakoby w oddziale Warszawskim Zetrogradzkiego Międzynarodowego handlowego banku).

W Warszawie jest podobno towarzystwo p.n. "ASPIRA", kierownikiem którego jest niejaki Józef TENAN, który przeszło pół roku mieszka w Warszawie i jest w ciągłym kontakcie z genewskim studenckim tow. "Hajrut". Jest on podobno kierownikiem bolszewickiej organizacji w Warszawie i stoi na czele tamtejszej bojówki.-

Rotmistrz

Rotmistrz i Attaché Wojskowy P.P.